

Bioethica

Vol 1, No 1 (2015)

Bioethica

"Bioethica": a start

Τάκης Βιδάλης (Takis Vidalis)

doi: [10.12681/bioeth.19561](https://doi.org/10.12681/bioeth.19561)

To cite this article:

Βιδάλης (Takis Vidalis) T. (2015). "Bioethica": a start. *Bioethica*, 1(1), 2. <https://doi.org/10.12681/bioeth.19561>

«Βιοηθικά»: μια αρχή

Τάκης Βιδάλης

t.vidalis@bioethics.gr

Οι πρόσφατες ανακοινώσεις από τη Βρετανία για την νομοθετική αποδοχή της αντικατάστασης του μιτοχονδριακού DNA σε ανθρώπινα ωάρια, που προορίζονται για αναπαραγωγή, είναι το τελευταίο επεισόδιο από το οποίο έχει και πάλι πυροδοτηθεί μια διεθνής συζήτηση για τις ηθικές και κοινωνικές επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών.

Αποσκοπώντας στην αποφυγή της μετάδοσης στο παιδί σοβαρών κληρονομικών ασθενειών από τα μιτοχόνδρια της μητέρας, χωρίς να επεμβαίνει στα χρωμοσώματα του ωαρίου της, η τεχνολογία αυτή αποτελεί μια νέα εφαρμογή γενετικής μηχανικής στον άνθρωπο, πέρα από τις εφαρμογές γονιδιακών θεραπειών που γνωρίζαμε. Το νέο της στοιχείο είναι ότι πρόκειται για επέμβαση σε αναπαραγωγικά κύτταρα, κάτι που όλοι θεωρούσαν ηθικά ανεπίτρεπτο, έως πρόσφατα, όταν γινόταν λόγος για γονιδιακές θεραπείες, από τον φόβο των άγνωστων συνεπειών τέτοιων τροποποιήσεων στους απογόνους. Τι άλλαξε άραγε, αν πράγματι έχει αλλάξει κάτι; Πόσο βέβαιοι είμαστε για την ασφάλεια μιας τέτοιας επέμβασης; Υποστηρικτές και κριτικοί της νέας εφαρμογής ήδη διασταυρώνουν τα επιχειρήματά τους, με την ίδια ένταση που γνωρίσαμε στο παρελθόν για τις γενετικές τροποποιήσεις μικροοργανισμών, φυτών και ζώων, την δυνατότητα επιλογής εμβρύου στην υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, τη χρήση των γενετικών πληροφοριών, την έρευνα στα βλαστοκύτταρα, τα πειράματα της κλωνοποίησης.

Έχουμε να κάνουμε, εδώ, με ένα πεδίο διαρκούς προβληματισμού, που συναντήθηκε με μια μεγάλη σειρά ζητημάτων, όπως προέκυπταν από τον αυξανόμενο ρόλο της τεχνολογίας στη διαχείριση του φαινομένου της ζωής, είτε μιλάμε για την ιατρική (σχέσεις ασθενούς/ιατρού, μεταμοσχεύσεις, ευθανασία, κλινικές μελέτες κ.λπ.) είτε για τις επιπτώσεις στη μη ανθρώπινη ζωή (μεταχείριση των ζώων, προστασία της βιοποικιλότητας, βιοασφάλεια κ.λπ.). Το πεδίο αυτό -που γνωρίσαμε κάτω από τον τίτλο της «βιοηθικής»- απασχολεί πια ένα μεγάλο φάσμα επιστημονικών κλάδων. Η βιβλιογραφία, τα ειδικευμένα περιοδικά, τα ακαδημαϊκά προγράμματα σπουδών, τα ερευνητικά προγράμματα, αλλά και οι νέοι ειδικά αφιερωμένοι διεθνείς, εθνικοί, ή μη κυβερνητικοί θεσμοί για τη βιοηθική πολλαπλασιάζονται σήμερα ταχύτατα, ενώ το φάσμα της σχετικής θεματολογίας διευρύνεται συνεχώς, περιλαμβάνοντας τομείς της πληροφορικής, των νευροεπιστημών, της ρομποτικής ή της νανοτεχνολογίας.

Η χώρα μας δεν έμεινε πίσω από τις εξελίξεις αυτές. Τα πρώτα δειλά βήματα στη δεκαετία του 1990 ακολούθησαν οργανωμένες προσπάθειες, πρώτα με την ίδρυση της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και, κατόπιν -σε ακαδημαϊκό επίπεδο- με τη λειτουργία του πρώτου ειδικού μεταπτυχιακού προγράμματος στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης. Σήμερα, ένα ακόμη μεταπτυχιακό πρόγραμμα λειτουργεί στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, ενώ σε αρκετά ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα λειτουργούν πλέον επιτροπές δεοντολογίας της έρευνας. Παράλληλα, έχουμε συχνά συνέδρια και επιστημονικές εκδηλώσεις αφιερωμένες στη θεματολογία της βιοηθικής, αλλά και αρκετές μελέτες, άρθρα ή έρευνες καθιερωμένων και νέων επιστημόνων που βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Ήταν καιρός όλη αυτή η κινητικότητα να βρει έναν χώρο φιλοξενίας με την έκδοση ενός ειδικού περιοδικού για τη βιοηθική και σε εμάς. Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, έχοντας την εμπειρία της θερμής υποδοχής του ομότιτλου μηνιαίου δελτίου της τα τελευταία χρόνια, αναλαμβάνει αυτή τη φιλόδοξη πρωτοβουλία, ελπίζοντας στη δημιουργία μιας ανοιχτής διεπιστημονικής κοινότητας διαλόγου και έρευνας, που θα εμπνεύσει περισσότερους -νέους, ιδίως- στην ιδέα μιας υπεύθυνης απέναντι στις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών Επιστήμης.